

De bouwstenen van de zondag

Kain en Abel

In de kerkdienst

6. MOMENT MET DE KINDEREN IN DE DIENST

Het verhaal gaat vandaag over de eerste moord. Kain vermoordt zijn broer Abel. Het kwaad was de baas over Kain. Hoe zou je dat kunnen voorkomen?

Je hebt nodig:

- een diep bord of een dienblad
- een vaas met een smalle hals
- pingpongballen
- een kan met water

Doe de pingpongballen één voor één in de vaas. Ieder balletje staat voor iets negatiefs, iets dat niet zo mooi is en dat in ons hart kan leven. Bijvoorbeeld: jaloers zijn, boos zijn, verontwaardigd zijn. De vaas, dat zijn wij.

Hoe kunnen we al die negatieve dingen weer uit ons hart krijgen? God zegt in het verhaal tegen Kain: Jij moet sterker zijn dan het kwaad. Doe wat goed is.

Zet nu de vaas op het diepe bord of het dienblad. Vul de vaas langzaam met water. Dat water staat voor de goede dingen waar je voor kunt kiezen.

Wat gebeurt er met de pingpongballen?

De pingpongballen drijven nu vanzelf uit de vaas. Als je je hart vult met goede dingen, nemen zij de plek in van de negatieve dingen.

In de kinderdienst

7. OM TE BEGINNEN

4-8 jaar

Waar ben je?

Je hebt nodig:

- een blinddoek

Ga met de kinderen in een kring staan. Eén van de kinderen krijgt een blinddoek om en gaat in het midden staan.

Wijs een ander kind aan, dat nu in een boog om het kind in het midden heen loopt. Op jouw teken stopt het kind met lopen. Dan vraagt het kind met de blinddoek hardop: 'Waar ben je?' Kan hij of zij na het horen van de stem van het andere kind raden waar het andere kind staat?

Tip

Sommige kinderen vinden het eng om een blinddoek om te hebben. Laat hen hun ogen dichtdoen of hun handen voor hun ogen houden.

In het verhaal vraagt God aan Kain waar zijn broer Abel is. Let eens goed op wat Kain dan antwoordt!

8-12 jaar

Wie is het?

Ga met de kinderen in een kring zitten. Eén kind gaat even weg, dat is de 'rechercheur'. Wijs dan een kind aan dat de 'moordenaar' is. De rechercheur komt weer binnen en gaat in het midden van de kring staan. De moordenaar knipoogt naar een ander kind in de kring, en dat kind valt neer. Zo probeert de moordenaar alle kinderen uit te schakelen, zonder dat de rechercheur het ziet. De rechercheur krijgt drie kansen om de moordenaar aan te wijzen.

Tip

Als de groep klein is, laat de kinderen dan vijf tellen wachten tot ze omvallen, dit maakt het spel iets moeilijker.

De bouwstenen van de zondag

Kain en Abel

8. GEBED ALS DE KINDERDIENST BEGINT

Goede God,
We willen graag de goede dingen doen.
Maar soms lukt dat niet.
Dan zijn we boos of jaloers of gemeen.
Of we letten niet goed op elkaar.
U wilt ons helpen om steeds te kiezen voor het goede.
Wilt u ons ook vandaag helpen om goede, fijne dingen te doen,
voor u en voor elkaar?
Amen.

Tip

Ga in een kring zitten voor dit gebed. Je kunt een kaars aansteken, of de kaars die je meeneemt uit de dienst in het midden zetten.

9. BIJBELVERHAAL

4-8 jaar

Bij Genesis 4:1-16

Vertel het verhaal. Bekijk tijdens of na het verhaal met elkaar de plaat bij dit verhaal. Vraag de kinderen om goed te kijken en te vertellen wat ze zien. Je kunt eventueel de weetjes uit het bovenbouw materiaal gebruiken om wat meer uit te leggen.

Kain en Abel

'Ik kan gaan oogsten!' zegt Kain hardop tegen zichzelf. Tevreden wandelt hij over zijn land. Wat is alles goed gegroeid. Hij plukt een heleboel korenaren. In de verte ziet hij zijn broer Abel aankomen, met zijn kudde schapen. Kain en Abel zijn de kinderen van Adam en Eva. Kain werkt het liefst op het land. Abel zorgt graag voor de geiten en schapen. Kain kijkt nog eens naar de korenaren die hij net geplukt heeft. Hij kan wel een offer brengen aan God. Hij begint stenen te stapelen en maakt een vuur. Daarbovenop legt hij het koren. Dan komt Abel erbij staan met een lammetje in zijn armen. 'Wat ga je doen?' vraagt Kain. 'Ik ga ook een offer brengen,' zegt Abel. 'Ik wil God laten zien dat ik hem dankbaar ben voor alles wat hij geeft.' Al snel branden allebei de

offers. Maar dan ontdekt Kain iets: God kijkt naar Abel en naar het offer van Abel. Maar hij kijkt niet naar Kain en naar het koren dat hij offert. Kain voelt hoe hij steeds kwader wordt. Hij gaat steeds bozer kijken: zijn ogen worden donker. Het liefst zou hij nu heel hard uitroepen hoe oneerlijk hij het vindt! 'Waarom kijk je zo boos?' vraagt God. 'Als je doet wat goed is, kun je iedereen aankijken. Maar nu wil het kwaad de baas over je zijn. Kain, jij moet sterker zijn dan het kwaad!' Kain kijkt naar zijn broer. 'Ga je mee?' vraagt hij. Ze lopen een stuk. Maar dan begint Kain zijn broer ineens te slaan. Abel valt op de grond en blijft stil liggen. 'Sta nu maar weer op!' schreeuwt Kain. Hij wil zijn broertje aan zijn armen omhoogtrekken. Maar wat is dat? Het lichaam van Abel is slap. Geschrokken knielt Kain naast hem neer. Wat heeft hij gedaan? Abel leeft niet meer. Kain begint te rennen. Hij wil weg bij deze nare plek.

'Kain, waar is je broer Abel?' klinkt een stem uit de hemel. Kain staat stil. Het is de stem van God. 'Dat weet ik niet,' zegt Kain. 'Ik hoef toch niet op mijn broer te passen?' 'Wat heb je gedaan?' vraagt God. 'Je hebt je eigen broer gedood! Daarom straf ik je. Het zal voortaan slecht met je gaan. Je moet weg van deze plek. Ook al werk je hard op het land, er zal niets meer voor jou groeien. Je hebt geen plek

De bouwstenen van de zondag

Kain en Abel

meer om te wonen, je moet over de aarde zwerven.’
Kaïn schrikt van Gods woorden. Hij fluistert bijna als hij zegt: ‘Wat ik heb gedaan is erg, maar de straf die u geeft is te zwaar! Als ik over de aarde zwerf, kan iedereen mij zomaar doden.’ ‘Dat zal niet gebeuren,’ zegt God. ‘Want ik straf je niet alleen. Ik bescherm je ook. Ik maak een teken op je lichaam dat je zal beschermen.’
Zo gaat Kaïn weg van de plek waar hij met Adam en Eva woont. Zijn hele leven zwerft hij rond. Maar God blijft hem beschermen.

8-12 jaar

Genesis 4:1-16

De kinderen van Adam en Eva

Adam en Eva krijgen kinderen

De man heette Adam. Hij sliep met zijn vrouw Eva. Eva werd zwanger en kreeg een zoon, Kaïn. Eva zei: ‘De Heer heeft mij geholpen. En nu heb ik een zoon op de wereld gezet.’ Daarna kreeg ze nog een zoon, Abel. Dat was Kaïns broer.

Later ging Abel voor de schapen en de geiten zorgen, en Kaïn ging op het land werken.

Kaïn doodt Abel

Op een keer nam Kaïn wat graan, en dat gaf hij als offer aan de Heer. Ook Abel bracht een offer. Hij slachtte een mooi jong schaap. De Heer keek naar Abel en naar het offer van Abel, maar niet naar Kaïn en naar het offer van Kaïn.

Toen werd Kaïn woedend, zijn ogen werden donker. ‘Waarom kijk je

zo boos?’ vroeg de Heer. ‘Als je doet wat goed is, dan kun je iedereen aankijken. Als je doet wat slecht is, dan zal het kwaad je te pakken krijgen. Het kwaad wil de baas over je zijn. Maar jij moet sterker zijn dan het kwaad.’

Toen zei Kaïn tegen Abel: ‘Laten we het veld in gaan.’ Daar sloeg Kaïn zijn broer Abel dood.

De Heer straft Kaïn

Toen vroeg de Heer aan Kaïn: ‘Waar is je broer Abel?’ ‘Dat weet ik niet,’ zei Kaïn. ‘Ik hoef toch niet op mijn broer te passen?’

De Heer zei: ‘Wat heb je gedaan? Kijk, je ziet het bloed van je broer hier op de grond! Jouw misdaad moet gestraft worden. Daarom zal het voortaan slecht met je gaan. Je moet weg van deze plek waar je je broer gedood hebt. Weg van de grond die rood is van het bloed van je broer. Ook al werk je hard op het land, er zal niets meer voor jou groeien. Voortaan moet je over de aarde zwerven!’

De Heer beschermt Kaïn ook

Kaïn zei: ‘Die straf is te zwaar! U jaagt me weg van deze grond. U wilt niets meer met me te maken hebben. En als ik dan alleen over de aarde zwerf, kan iedereen me zomaar doden.’

Maar de Heer zei tegen Kaïn: ‘Als iemand jou doodt, zal ik hem zeven keer straffen.’ En hij maakte een teken op het lichaam van Kaïn om hem te beschermen. Dan zou niemand hem doden.

Toen ging Kaïn weg bij de Heer. Hij ging in het land Nod wonen. Dat ligt ten oosten van Eden.

De bouwstenen van de zondag

Kain en Abel

10. OM TE WETEN

Kain en Abel

Kain en Abel zijn volgens de Bijbel de eerste mensen die gewoon geboren worden.

Kain is de oudste. Zijn naam komt van een Hebreeuws woord dat 'ontvangen', 'cadeau krijgen' betekent. Na zijn geboorte roept zijn moeder Eva blij: 'Ik heb een zoon op de wereld gezet!'

Abel wordt na Kain geboren. Na zijn geboorte zegt Eva niets. Zijn naam betekent 'vluchtig' of 'zachte wind'. Dat woord komt ook in het bijbelboek Prediker voor, bijvoorbeeld in Prediker 1:2. De schrijver zegt daar dat alles voorbijgaat. En dat geldt natuurlijk ook voor Abel, die door zijn broer wordt gedood. Zijn leven is voorbij.

Na de moord op zijn broer gaat Kain in het land Nod wonen. Hij krijgt een zoon en hij bouwt een stad. Die noemt hij allebei Henoeh.

11. OM OVER TE PRATEN

Bij de gespreksvragen staan verschillende soorten vragen: 'weetvragen' en 'denkvragen'. Antwoorden op de weetvragen kun je opzoeken, bijvoorbeeld in het verhaal. Maar over de denkvragen kun je met elkaar blijven nadenken. Daarom zijn er ook geen foute antwoorden!

4-8 jaar

- Waarom wordt Kain boos op zijn broer Abel? Begrijp je waarom hij zo boos wordt?
- Wie zorgt er voor jou? En zorg jij ook weleens voor iemand?
- Kain zegt tegen God: 'Ik hoef toch niet op mijn broer te passen?' Wat vind jij: moet je zorgen dat het met andere mensen goed gaat, of niet?
- Hoe zorgt God aan het einde van het verhaal voor Kain?

Voor de wat oudere kinderen:

- God geeft Kain straf. Maar hij zorgt ook voor Kain. Wat vind je daarvan?

8-12 jaar

- God zegt tegen Kain: 'Soms wil het kwaad de baas over je zijn.' Wat zou God daarmee bedoelen, denk je?
- Herken je het dat een naar gevoel de baas over je wil zijn? Wat gebeurt er dan?
- God zegt ook: 'Jij moet sterker zijn dan het kwaad.' Hoe zou je dat voor elkaar kunnen krijgen? Kun je een voorbeeld geven?

Tip

Bij dit verhaal kun je heel goed de vijf W-vragen gebruiken: Wie komen er in het verhaal voor? Wat gebeurt er? Waar? Wanneer? Waarom? Deze vragen kun je ook goed gebruiken bij de opdracht 'In de krant!' voor de kinderen van 8-12 jaar. Je vindt de opdracht verderop in het materiaal.

De bouwstenen van de zondag

Kaïn en Abel

12. OM TE DOEN

4-6 jaar

Kaïn is landbouwer, Abel is herder

Kaïn werkt op het land, waar koren groeit. Abel zorgt voor de schapen en de geiten.

Wat heb je nodig?

Per kind:

- het werkblad

En verder:

- kleurpotloden

Laat de kinderen lijntjes trekken van Kaïn naar de dingen die bij een landbouwer horen, en van Abel naar de dingen die bij een herder horen. Is er ook iets dat bij allebei hoort?

De kinderen kunnen de plaatjes inkleuren.

6-8 jaar

Wie horen er bij elkaar?

Kaïn hoort bij Abel, en Abel hoort bij Kaïn. Ze moeten goed op elkaar letten.

In dit spel horen ook steeds twee kinderen bij elkaar, net als de kaartjes in een memoryspel. Twee van de kinderen spelen levend memory en moeten ontdekken wie bij elkaar horen.

De twee kinderen die moeten ontdekken wie er bij elkaar horen, gaan even naar de gang.

De andere kinderen vormen tweetallen. Samen verzinnen ze een korte beweging. Als ze niet zo snel iets kunnen verzinnen, kun je ze helpen met de tips hieronder. Daarna gaan ze door elkaar in rijen staan.

De twee spelers die naar de gang zijn gegaan, komen weer binnen. Eén van hen wijst twee kinderen aan die hun beweging moeten maken. Zijn de bewegingen hetzelfde? Dan gaan deze twee kinderen staan bij de speler die aan de beurt is, en mag deze speler nog een keer. Zijn de bewegingen anders, dan is de andere speler aan de beurt.

Met deze ideeën kun je de kinderen op weg helpen:

- doe alsof je in een koffiekopje roert
- doe alsof je dribbelt met een bal
- trek aan je oorlel
- raak je neus aan
- ga op één been staan
- vouw je handen
- doe je handen voor je ogen
- steek je tong uit

6-8 jaar

Hoe goed kennen jullie elkaar?

God vraagt Kaïn naar zijn broer Abel. De kinderen krijgen ook verschillende vragen. Hoe goed kennen ze elkaar?

Wat heb je nodig?

Per kind:

- een vel papier
- een pen of potlood

Stel de kinderen een aantal vragen over henzelf.

Bijvoorbeeld:

- Wat is je lievelingsdier?
- Wat vind je het leukste van de kerkdienst?
- Wat vind je bijzonder aan God?
- Hoeveel broertjes of zusjes heb je?
- Wat is je schoenmaat?
- Wat wil je later worden?
- Wat is je hobby, wat doe je het liefst?
- Wat is je lievelingseten?

Stel ook een lastige vraag. Bijvoorbeeld:

Wanneer deed jij voor het laatst iets dat niet mocht?

De kinderen schrijven hun antwoorden op.

De kinderen geven de papieren nu aan jou. Lees van elk papier een paar antwoorden voor. Kunnen de kinderen raden over wie het gaat?

Tip

Als de kinderen nog niet goed kunnen schrijven, geef dan aan dat ze de vragen ook steeds met één woord mogen beantwoorden.

De bouwstenen van de zondag

Kain en Abel

Tip

Zijn er veel kinderen? Maak dan verschillende redacties die bestaan uit een tekenaar, een schrijver, enzovoort.

8-12 jaar

In de krant!

Zet met elkaar het verhaal van Kain en Abel op de voorpagina van de krant!

Je hebt nodig:

- grote vellen papier
- dikke zwarte stiften
- viltstiften

De kinderen vormen samen de krantenredactie. Vraag hen naar hun voorkeur voor een bepaalde rol. Of laat hen samen alle onderdelen langslipen. Je kunt denken aan:

- *Onderzoek:* lees het bijbelverhaal nog eens goed en vertel de redactie wat er in de krant moet komen te staan.
- *Schrijven:* schrijf op wat er gebeurd is (voor mensen die het verhaal nog niet kennen).
- *Je mening:* Wat vind je van wat er gebeurd is? Waarom vind je dat?
- *Tips:* bedenk tips voor de lezers: Hoe kun je het goede doen in plaats van het kwade?
- *Beeld:* teken één of meerdere 'foto's' bij dit verhaal.
- *Titel:* bedenk een passende kop bij dit artikel.
- *Een strip tekenen:* maak een kort stripje op deze bladzijde van de krant.

Bekijk met elkaar het resultaat.

Hier moeten de kinderen over nadenken voor deze opdracht:

- Wie zijn Kain en Abel? (Uit welk gezin komen ze, wat is hun beroep?)
- Wat gaat er mis?
- Wat zijn de gevolgen?
- Wat zegt God over de moord?
- Hoe gaat God om met Kain?
- Hoe kun je het goede doen in plaats van het kwade?

Tip

Is er niet genoeg tijd voor een hele voorpagina? Kies dan met elkaar een onderdeel uit en maak hier een flyer van die je kunt uitdelen.

8-12 jaar

De baas zijn over het kwaad

In de Bijbel staat een tip over hoe je de baas kunt worden over het kwaad. Door de zinnen in deze puzzel te ontcijferen, vinden de kinderen die tip.

Wat heb je nodig?

- het werkblad
- een pen

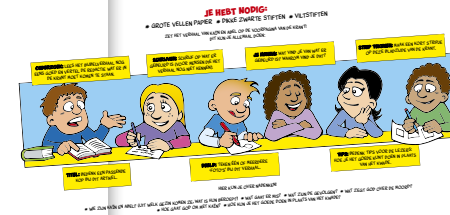
Oplossing:

Laat je niet overwinnen door het kwaad. Maar overwin het kwaad door het goede. Romeinen 12:21

Tip

Kijk in de Samenleesbijbel op bladzijde 35-36 voor nog meer ideeën.

A = N
B = O
C = P
D = Q
E = R
F = S
G = T
H = U
I = V
J = W
K = X
L = Y
M = Z

YNNNG WR AVRG BIREJVAARA OBBE URG XJNNO.
ZMNE BIREJVA URG XJNNO OBBE URG TBRQR.

De bouwstenen van de zondag

Kain en Abel

13. ZEGEN

In de Bijbel staat een zegen voor alle mensen. Dat is een wens die vaak aan het einde van de kerkdienst wordt uitgesproken. En die zegenwens zeggen wij hier ook tegen elkaar:

Tips

- Ga in een kring staan en houd elkaars handen vast.
- Laat drie kinderen elk een zin uitspreken, of spreek alles samen uit.

‘De Heer zal jullie gelukkig maken en jullie beschermen. De Heer zal bij jullie zijn en voor jullie zorgen. De Heer zal aan jullie denken en jullie vrede geven.’

Numeri 6:24-25

COLOFON

Tekst: Nederlands Bijbelgenootschap
Bijbeltekst: Bijbel in Gewone Taal
Hervertelling bijbelverhaal: NBG/Willemijn de Weerd
Illustratie 4-8 jaar: NBG/Geeske van Voorthuijsen
Werkblad 4-6 jaar: NBG/Geeske van Voorthuijsen
Strip: NBG/Bart den Heeten
Ontwerp: Frivista
DTP: Villa Grafica